

**Förr i tiden fanns
det gott om "lirare"**

NU ÄR DET BARA ETT MASSA BÖKANDE

**och taktiksnack hit och dit – ingen fantasi
alls. Dagens system tar helt enkelt död
på alla individualister. Dvs de passar inte
in i mönstret och blir petade...**

Av BENGT ERIKSSON

Lirare... säger folk ibland om en idrottsman. Med "lirare" menar man då en kille som är en stor bolltalang. En sån där "en på tusen" — eller "två tusen"... kanske tio tusen — som gör grejor med en boll eller puck som ingen annan.

Sådana spelare fanns det gott om för i tiden. I dag är det sämre ställt. De stora bollsporterna ställer mest krav på spelare som passar in i mönstret. I systemet.

Men publiken älskar lirarna. Ofta är det bohemer så där lite vid sidan om, vilket inte gör det hela sämre.

Fråga någon som var med på 30- och 40-talet får ni höra!

— Dagens hockeylirare? Blah! Annat var det förr i tiden. Då var det värt slantarna att gå på hockey. När grabbar som Stig Emanuel och dom andra lirade!

Fråga då inte "vem tusen var Stig Emanuel"? För då är det

- **NAMN:** Stig Emanuel Andersson
- **ALDER:** 57 år.
- **CIVILSTAND:** Gift, två vuxna söner.
- **YRKE:** Avsynare på Atlas Copco
- **IDROTT:** "Lirare" i Hammarby i fothoishandy och ishockey.
- **MERITER:** 8 SM-guld. Första mästerskapet vid 18 års ålder.

klippt. Av den äldre generationen är Ni utnämnd till en hockeyvetande nolla.

Vi på IB blev nyfikna på Stig Emanuel. Som dessutom heter Andersson och numera lever lugnt och stilla i en förort utanför Stockholm. För Stig Emanuel Andersson är Ni utnämnd till en hockeyvetande nolla. Som spred glans över hockeyn på 1940-talet. Och framförallt så spelade han i Hammarby. I de berömda "söderbamsingarna".

□ Det var roligare förr

— Tja... lirare och lirare, säger Stig Emanuel Andersson, där han sitter bekvämt tillbakalutad i sin soffa hemma i Sickla utanför Stockholm. Det är klart att det var roligare att spela förr i tiden. I alla fall så tror jag det. Man tog det hela mer på lek.

— Visst har jag sett mycket i dagens hockey. Jag tycker fortfarande det är kul att gå på matcher. Men inte tusen skulle jag vilja vara spelare idag. Träningsvär och varannan kväll och gör så och så. Nej för tusen. Som jag väljer det så skall hockey vara ett spel för individer. Ja, kanske för lirare.

Stikkan tar en titt på ett fotografi från Hammarby anno 1940 med grabbar som Svenne "Berka" Kurre "Kjellis", Rune Johansson, brodern Åke "Plutten", Högge Nurmela och dom andra grabbarna.

STIG Emanuel Andersson har en hel del historiska bilder i sitt fotoalbum. Vi lånade ett par. Bl.a. en på Tre Kronor anno 1938. Det glädde YM i Prag där Sverige slutade på 5:e plats. Hammarby, "Stikkans" klubb,

kallades annars för "Söderbamsingarna" på den tiden. Ett gäng som spred skräck på hockeyrinkarna på 40-talet (bilden längst ner till höger). Fr.o.m. Kurre "Kjellis", Högge Johansson och så Stig Emanuel.

— Vilka lirare, säger Stiekan. Vilka lirare!

□ Ytterförward i hockey

Stig Emanuel Andersson är idag 57 år. Stadgad far med två grabbar. Jobbar sen 30 år tillbaka som avsnurare på Atlas Copco. Allting är ordnat för Stiekan. Det har gått bättre för honom än för andra kända bollbohemer från Stockholms Söder. Men vem var han som idrottsman? Jo, mest känd är han som ytterförward i hockey. I Hammarby och i Tre Kronor. Men Stiekan var även mycket bra i bandy och fotboll. Absolut bäst i bandy — säger många experter. Men där spelade han aldrig i landslaget. Bara i pressens lag några gånger.

I Hammarbys A-lag i hockey började han att spela när han var 18 år. Det var 1933. Innan Stiekan la av hann det bli sex SM-titlar och tio finaler. Lite på sidan om blev det så att säga både allsvensk fotboll och bandy. Men dom sporterna gick Stiekan aldrig in för?

□ Hur det började

— Hur det började? Idrottsintresset menar du? Tja... du vet man växte upp på Södermannagatan på Kungl. Söder. Alldeles uppe vid Hammarby idrottsplats. Gamla Kanalplan kallad. Och för en fattig arbetargrabb fanns inte mycket annat att göra än att hänga runt idrottsplatsen. Där bodde man praktiskt taget. Och det hela blev ju inte sämre av att pappa var vaktmästare på idrottsplatsen. Där hade jag och brorarna Åke "Plutten" nog ett litet övertag. Och "Plutten" blev ju ganska hyfsad han också, säger Stiekan med ett skritt.

— Men inte sjutton höllt man på och trana som nu för tiden. Det var ju att lira matcher man ville. Själva har jag aldrig varit mycket för träning. Kunde man inte spela så fick det vara. I alla fall på den tiden.

□ Han kunde spela

Men Stiekan-Emanuel ansågs kunna spelet. Han var den stora bollbegävningen. Liraren som hade det mesta gratis. Och begävnin räckte bra på den tiden. Både till fotboll, bandy och fotboll. Stiekan berättar:

— Vi lirade ofta allsvenska matcher både i bandy och hockey

samma dag. Bandy klockan 11. Efter den dusten gick man hem och krubbade. Sen var det dags att hoppa in i en spårvagn och sticka iväg och lira hockey.

— Vadå, uppladdning? Sjänt fanns inte på den tiden. Var och en fick ta sig till matchen bäst han kunde. En del han knappt fram till första brytet. Du vet, på den här tiden spelade vi bara med nio man. En målvakt, två backar och två kedjor. Så det var ingen risk att det skulle bli fullt på spårvagnen. Och vilka spelaravvoden sen. Tre bagis per match och 10 eller 15 kronor när vi vann SM.

□ Det var "femman"

Stiekan Andersson spelade 26 landskamper och är Stor Grabb nr. 22. Det var inte så tätt med landskamper på den här tiden. Krig och elände stoppade landskamperna. En del landskamper hann det dock bli. Liksom OS och VM. Det var vid ett av dem här tillfällena som den numera legendariska historien med Svenne "Berka" inträffade. Stiekan berättar:

— Svenne gick på en s. k. propp. En smäll lite så där i lönn. Svenne låg utslagen och jag åkte fram till honom och försökte få liv i killen. Så småningom så kvicknade Svenne till. Ruskade på huvudet och ögonen rullade. Va ére, sa Svenne. Det var femman Svenne, det var femman — sa jag. Vad det nu var för kul med det?

□ Bandyfrälst

Men annars är Stiekan Andersson egentligen bandyfrälst.

— Världens finaste bollspel, säger han drömande. Men av någon anledning så blev det för min del mest hockey. Och så fotboll!

Där representerade Stiekan Hammarby i allt från div. 4 till allsvenskan. Och är egentligen klassisk. Har lirat i samma lag som både "Svenne" Bergqvist och "Nacka" Skoglund. Stiekan lirade inner åt "Nacka". På den tiden var herrar Andersson och Skoglund 33 resp. 17 år.

— Eller kanske var "Nacka" bara 16, säger Stiekan. Men vilken lirare han var. Redan då! Gjorde grejor med bollen som fick en att tvivla på ögonen. Jag såg faktiskt backar, som under matcherna för-

sökt göra mos av lilla tunna "Nacka", stå och lipa efter slutsignalen.

□ "Masen" är bäst

Men Stig Emanuel Andersson, du har sett mycket hockey, och spelat mycket hockey. Vilken är den bästa spelaren i Sverige genom tiderna?

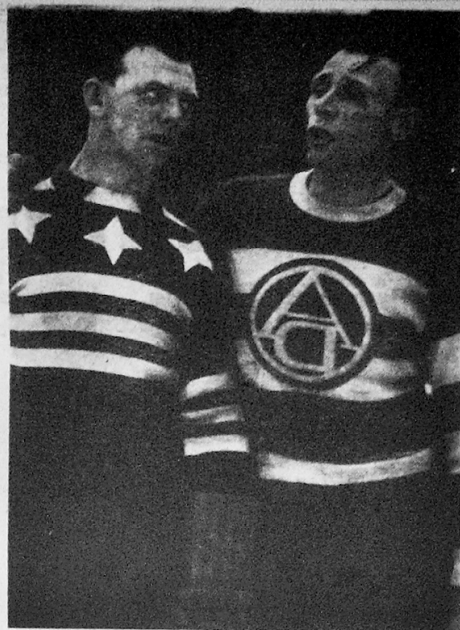
— Ja, talar vi om spelare så anser jag utan tvekan att "Masen" Jansson är den bästa jag sett. I nutid: Uffe Sterner, men Håkan Wickberg är också en kille jag gillar. Han liksom Sterner lirar med insidan. De har känsla för spelet.

— Men man skall inte jämföra hockeyspelare från 40-talet med nutidens spelare. Nu tycker jag mest att det är en massa bokända. Taktik hit och dit. Ingen fantasi. Ett himmelrike för en lirare? Aldrig! En sån kille har inte en chans i dagens hockey.

□ Spelrum i bandy

Bandy är Stiekan Andersson lite mer positiv till än dagens hockey.

— Där, menar Stiekan, finns det fortfarande lite spelrum för en lirare. Ser på "Bempa". Men grabbarna har även här blivit tuffare än på min tid. När Hammarby åkte ur allsvenskan i bandy 1944 var det på grund av att ingen utespelare

vågade täcka upp i målet. Varken vid hörnor eller frislut. Alla var rädda om utseendet. Sen var det väl lite så helt med träningen heller. Om jag skall vara riktigt ärlig så kan jag inte påminna mig att jag någonsin tränade inför en bandymatch.

Men ärligt nu Stiekan, var du inte lite av en surling. En begåvad kille som kunde nonchalera träningen?

□ Vi tog det lungt

— Det tror jag inte. Hela gänget tog det nog ganska lugnt. Men idrott var annorlunda då. Visserligen en kamp. Men ändå på skoj. För att det var roligt.

Ni hade visst också ganska roligt under matcherna. Snackade och tråkade varandra mitt i spelet?

— Ja, ärligt talat så var det väl ibland mer snack än hockey. Vi var ett glatt gäng och hade kul. Tog det på lek. Men det var inget i stil med det man försöker med nu. Rota upp varandra till vensinne. Det var helt enkelt tråkningar i bästa "välmening".

Ett råd till idrottskillar av idag? — Återgå till den gamla andan. Var polare med varandra, ha roligt och ge publiken artisteri. Men det kanske inte går längre?

Stiekan Andersson håller upp en ny kopp kaffe och visar runt väggarna på alla sina diplom. Ser ut att må riktigt gott.

Får vi någonsin mer njuta av "lirare" som Stiekan. Eller killar som "Nacka", Kurre "Kjellis", Gren, Simonsson, Hamrin m.fl? Nej, knappast!

När gäller det DM-final 1942 (bilden överst till vänster) och "Stiekan" Andersson i en av huvudrollerna. På den undre bilden (till vänster) har Stig Emanuel gjort en av sina berömda dragningar och passar pucken

snett inåt bakåt som Hyland brukar säga.

Egentligen en historisk bild, skulle man kunna säga om bilden med de två lirarna (överst till höger). — Stig Emanuel Andersson och Åke "Plutten" Andersson.